

דיגיטליזציה בקרב "מהגרים דיגיטליים": תולדה של צורך או נטיה אישית?

מירי איילי

בהנחיית: ד"ר אינה בלאו, האוניברסיטה פתוחה וד"ר דפנה רבן, אוניברסיטת חיפה.

האינטרנט הפך בעשור האחרון לכלי חיוני עבור אנשים רבים ומשמש למגוון רחב של יישומים. אולם למרות התגברות הדיגיטליזציה של החברה, ניתן לראות הבדלים משמעותיים ברמת האימוץ - הבדלים בין הדורות והבדלים בין-אישיים בין בני אותו הדור. ההסבר המתמקד בהבדלים בין הדורות (Prensky, 2001) מייחס לדור "הילידים דיגיטליים" כישורים גבוהים יותר בשימוש בכלים הדיגיטליים מ"דור המהגרים". אולם על-פי תיאוריית הפצת החדשנות (Rogers, 2003) כלל האוכלוסייה מתפלגת נורמלית בנטייתה לאימוץ חידושים ועיקר ההבדלים באימוץ הם הבדלים בין-אישיים. מחקר זה בודק את מגמת השימוש במכשירים דיגיטליים בהשוואה בין שלושה דורות תוך התייחסות למוטיבציה פנימית (נטיה אישית) ומוטיבציה חיצונית (צרכים הנובעים מן המסגרות בהן מתפקדים המשתמשים – לימודים, עבודה וחיים חברתיים). 120 משתתפים ישראלים דוברי עברית מילאו שאלון לדיווח עצמי הבודק מוטיבציה פנימית וחיצונית ואת מידת השימוש ביישומי מחשב ואינטרנט שונים. איתור המשתתפים בוצע בשיטת "כדור שלג" תוך שמירה על מגוון עיסוקים, רמות השכלה, אורחות חיים ופיזור גאוגרפי. בהמשך יערכו ראיונות חצי-מובנים עם מספר משיבים. הן המשיבים לשאלון והן המרואיינים מתוכם נבחרו על פי השתייכות לשלוש קבוצות גיל שוות המייצגות דורות שונים, בני 20 - 30, בני 40 - 50 ובני 60 ומעלה, תוך ייצוג מגדרי שווה בכל קבוצת גיל. ברמה התיאורטית המחקר משווה בין שני הסברים להבדלים בקצב אימוץ הכלים הדיגיטליים - ההסבר המדגיש הבדלים בין-אישיים לעומת הבדלים בין דורות, זאת תוך בחינה אמפירית של גישת ילידים / מהגרים דיגיטליים. הממצאים יספקו המלצות להגברת היקף וקצב אימוץ הכלים הדיגיטליים בגילאים ובהקשרים מקצועיים ואישיים השונים.